

med lige muligheder mener, at der skal skabes de strukturer, der sikrer, at alle har nogenlunde den samme chance for succes på arbejdsmarkedet, fremstår positiv særbehandling derimod som et rigtigt og brugbart instrument, der er med til at understøtte, at alle får lige muligheder, snarere end at være et instrument, der underminerer chancen for lige muligheder.

Vi fremsætter dette forslag, fordi vi er af den overbevisning, at det på lang sigt vil afstedkomme mere ligestilling end i et samfund, hvor man ikke benytter sig af positiv særbehandling. Ingen her i salen kan argumentere imod, at der fortsat findes diskrimination på arbejdsmarkedet. Det viser statistikkerne, det har de vist i mange år, så det er på tide, at vi tør tage de nødvendige skridt, så vi ikke kun har formel ligestilling på arbejdsmarkedet, men også en faktisk og reel ligestilling. Hvis man mener, at diskrimination og uligheder på grund af køn primært ligger i selve samfundskulturen, skal der nogle strukturelle samfundsforandringer til for at opnå ligestilling, og det er en af begrundelserne for at fremsætte dette beslutningsforslag.

Jeg vil takke for debatten. Den har været meget mere engageret og livlig, end jeg måske havde forestillet mig på forhånd, og jeg må sige til ministeren, at det kan godt være, ministeren mener, at forslaget er besynderligt, fordi ministeren allerede har de muligheder. Men så vil jeg opfordre ministeren til at bruge dem, og det er netop meningen med det her forslag: at sætte fokus på, at ministeren har muligheder, men altså ikke ønsker at bruge dem. Jeg er dog umådelig glad for, at ministeren har en bekendtgørelse til høring, og jeg glæder mig selvfølgelig til at se resultatet.

Om forslaget er snævert kan diskuteres. Vi har valgt, og jeg har valgt som ordfører at være målrettet, at være helt konsekvent og forfølge nogle områder, bl.a. sammensætning af råd og nævn, som jeg ikke har været tilfreds med. Derfor har jeg valgt at være målrettet, og det kan man jo så mene er snævert. Men jeg kan bare oplyse, at det her ikke bliver det eneste forslag, der kommer fra Kristeligt Folkeparti, for vi er nemlig ikke snævre. Vi har en rigtig god bredde, når det drejer sig om ligestilling.

Kl. 14.40

Jeg er enig med De Radikale, når de siger, at vi skal se på, hvilke barrierer og hvilke årsager der er. Jeg er helt enig i, at det er en meget vigtig diskussion, og vi må gå ind i en dialog og finde ud af, hvad det er, der ligger til grund for de strukturer, der findes, og hvordan vi kan bryde

det ned. Det er vi meget indstillet på at se på i Kristeligt Folkeparti. Jeg er såmænd også enig med Dansk Folkeparti, når de siger, at vi ikke kan tvinge kvinderne til noget. Vi har heldigvis ikke på noget tidspunkt i denne debat talt om tvang, så det kan jeg kun være enig i.

Ellers vil jeg sige tak til både SF, Enhedslisten og Socialdemokratiet, som bakker op om forslaget. Socialdemokratiet siger så fint, at de måske er lidt overraskede over, at der kommer et forslag fra Kristeligt Folkeparti på det område, men til det må jeg sige, at vi faktisk har en hel klar ligestillingsprofil i Kristeligt Folkeparti. Den står jeg for, og det vil jeg også gøre meget synligt fremover. Det er ikke nogen trussel, det kan man bare glæde sig over, og det kan ministeren også.

Tak for debatten.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 115:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission med henblik på at omlægge statens økonomiske støtte til folkekirken og undersøge den civile registrering.

Af Jann Sjørnsen (KRF) m.fl.

(Fremsat 18/3 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Det kan i hvert fald umiddelbart forekomme lidt besynderligt, at Kristeligt Folkeparti fremsætter dette forslag til folketingsbeslutning på dette tidspunkt, netop på baggrund af, at regeringen

har nedsat et udvalg, som skal udarbejde modeller til at omlægge statens tilskud til folkekirken til et bloktilskud. Man skulle jo tro, at Kristeligt Folkeparti var tilfreds med, at regeringen har sat et sådant arbejde i gang, og at man kunne have tålmodighed til at afvente, hvilke forslag udvalget vil fremkomme med til efteråret.

Den umiddelbare forundring forsvinder dog, når man ser nærmere på Kristeligt Folkepartis forslag, for så opdager man meget hurtigt, at forslaget sigter på langt mere vidtgående ændringer i folkekirken og dens samspil med staten end blot en omlægning af den måde, hvorpå staten yder økonomisk støtte til folkekirken.

Det fremgår allerede af forslagets overskrift, at også folkekirkenes rolle som civilregistreringsmyndighed – den grundlæggende registrering af alle, der fødes og dør i Danmark – skal bringes i spil, og det understreges allerede i de indledende bemærkninger til forslaget, at ikke blot formen for økonomisk støtte, men også de mere principielle spørgsmål i forholdet mellem folkekirken og staten, skal bringes i spil. Det bliver mere konkret udmøntet i de forslag til kommissionens opgaver, som er indeholdt i bemærkningerne, og jeg vil gerne citere:

»Kommissionen skal udarbejde forslag om, hvem i folkekirken der skal afgøre, hvor mange præstestillinger der totalt skal være, og hvordan de skal fordeles. Sagt anderledes: Hvem skal have den magt, som finansministeren og biskopperne har i øjeblikket (jf. forslag til finanslov 2003, § 22.21.03. Provster og præster). Kommissionen skal ikke alene udarbejde forslag, der omhandler menighedsrådenes, provstiudvalgenes og biskoppernes kompetence, men skal også have mulighed for at foreslå eventuelle nye organer f.eks. på stiftsplan, hvis det skønnes hensigtsmæssigt til at løse det særlige problem om antallet af præstestillinger.«

Med sådanne udsagn indbygget er det meget vanskeligt at opfatte forslaget til folketingsbeslutning som andet end et udspil til en kirkeforfatningskommission. Der sigtes ganske vist ikke mod helt at ophæve den grundlovsbestemte særlige forbindelse mellem den evangelisk-lutherske folkekirke og staten, men der sigtes tydeligt mod det mål, at der skal etableres nye kompetente organer i folkekirken, som kan overtage en meget væsentlig del af den kompetence, som i dag er placeret hos Folketinget som lovgiver og hos Kirkeministeriet, der under ansvar over for Folketinget er folkekirkenes øverste administrative myndighed. Man kan jo ikke se-

riøst forestille sig, at nye kompetente organers kompetence skulle være begrænset til at afgøre antallet og fordelingen af præstestillinger.

Kl. 14.45

Opfattelsen af, at der ligger en kirkeforfatning som ønskemål, næres også af bemærkningernes forslag om, hvordan kommissionen bør sammensættes. Her peges der jo ikke blot på repræsentanter for menighedsråd, biskopper, provster, provstiudvalg og præster samt diverse medlemmer med faglig ekspertise. Der peges også på repræsentanter for de folkekirkelige retninger som Kirkeligt Samfund, Kirkeligt Centrum og Indre Mission samt valg- og frimenighederne.

Disse tre folkekirkelige retninger er sammen med de mange andre frie kirkelige organisationer meget værdifulde dele af det samlede kirkelige liv i Danmark. Men at give de kirkelige retninger særskilt repræsentation i en kommission om folkekirkenes juridiske og økonomiske forhold må efter min opfattelse uundgåeligt tolkes som et ønske om, at kommissionen skal føre til noget andet og mere end omlægning af en pengestrøm. Det er nærliggende at forstå det som et ønske om, at kommissionens arbejde skal føre til en synodal kirkeordning, hvor nye kompetente organer får mulighed for – ja, måske ligefrem får til opgave – at beslutte og udtale sig om folkekirkenes officielle holdning til stort set hvad som helst.

Hvis en del af den egentlige hensigt med forslaget til folketingsbeslutning er en kirkeforfatningskommission, er det til gengæld vanskeligt at forstå, hvorfor kommissionen blandt sine medlemmer også skal have en sagkyndig i menneskeret og forfatningsret, repræsentanter for Indenrigsministeriet og Kommunernes Landsforening og repræsentanter for de fra folkekirken afvigende trossamfund. Ønsket om, at de skal deltage, er naturligvis lettere at forstå, når man ser, at kommissionen ikke blot skal beskæftige sig med den interne folkekirkelige ordning og det økonomiske forhold mellem folkekirken og staten, men også med spørgsmålet om at flytte civilregistreringen uden for folkekirkenes regi og omlægning af begravelsesvæsenet, så det i hvert fald tilsyneladende bliver mere imødekommende over for mennesker, der ikke er medlemmer af folkekirken.

Forslagsstillerne mener, at man af principielle grunde bør stille det spørgsmål, om det i et samfund med både adskillige kristne frikirker og adskillige ikkekristne trossamfund er rimeligt

og naturligt, at ét trossamfund står for hele den grundlæggende civilregistrering. Jeg vil erkende, at skulle man i dag etablere et system for civilregistreringen fra grunden, ville man næppe vælge at placere opgaven hos et trossamfund, heller ikke selv om dette trossamfund omfatter 84 pct. af alle landets indbyggere, sådan som tilfældet er med folkekirken.

Den danske civilregistrering har imidlertid sine historiske forudsætninger, og som det loyalt refereres i bemærkningerne til beslutningsforslaget, blev det så sent som i folketingsåret 1995-96 af et klart flertal i Folketinget med rette understreget, at den nuværende ordning rummer klare fordele, både for staten og for folkekirkens medlemmer. Jeg kan også helt tilslutte mig de følgende linjer i bemærkningerne, hvor nogle af synspunkterne i debatten sammenfattes:

»Den nuværende ordning er velfungerende, og for et meget stort flertal af befolkningen ville det betyde en serviceforringelse, hvis grundregistreringen blev flyttet fra folkekirken til folkeregistrene, fordi der er langt flere ministerialbogsførende sognepræster og kirkekontorer, end der er kommunale folkeregisterkontorer. Især i tyndbefolkede områder kan rejsen til rådhuset være ganske lang sammenlignet med turen hen til sognepræst/kirkekontor. Endelig betyder den nuværende ordning, at flertallet af borgere kun behøver at henvende sig ét sted i forbindelse med fødsel eller navngivning og i forbindelse med dødsfald.«

Hertil man kan så føje, at folkekirken med Folketingets tilslutning har investeret i etableringen af den elektroniske kirkebog; at en ændring til total civilregistrering i f.eks. kommunalt regi vil betyde, at folkekirken sideløbende må bruge ressourcer på at vedligeholde et medlemsregister, der bl.a. skal indeholde alle de grundlæggende oplysninger, som indgår i civilregistreringen, samt at kommunerne i givet fald skal bruge ressourcer på at etablere et system, der kan bruges til opgaven, og på at ansætte og uddanne medarbejdere i den specialiserede opgave, det faktisk er at stå for registreringen med respekt for navnelovgivningen osv.

Kl. 14.50

Jeg kan derfor ikke se nogen anden begrundelse for at flytte opgaven med civilregistreringen end den rent principielle: at den af hensyn til det mindretal af befolkningen, som er anderledes troende eller ikke-troende, ikke må være placeret hos mennesker, der er ansat i folkekirken. At det nu engang som en konsekvens af hi-

storien er sådan, at arbejdet med civilregistrering udføres af ansatte i folkekirken, kan dog efter min mening ikke i fuld alvor opfattes som så krænkende for mennesker af anden tro eller uden tro, at det i sig selv er tilstrækkeligt til at begrunde en flytning. Jeg kan i øvrigt oplyse, at man ikke behøver at møde personligt op på kirkekontoret; en fødselsanmeldelse kan sendes med posten, og der arbejdes også på, at sådanne anmeldelser kan foregå elektronisk.

Det tredje hovedanslagende bag forslaget om en kommission forekommer også i første række at være begrundet i meget vidtgående hensyn til mennesker fra andre trossamfund end folkekirken eller uden religiøst tilhørsforhold. Det drejer sig om, at kommissionen skal udarbejde forslag til de vilkår, under hvilke borgere, der ikke er medlemmer af folkekirken, kan erhverve gravsted på en folkekirkelig kirkegård. Det drejer sig også om forslaget om, at staten efter objektive kriterier fuldt ud skal finansiere driften af folkekirkens kirkegårde, hvorefter medlemmer og ikkemedlemmer af folkekirken får samme økonomiske betingelser i forbindelse med begravelse.

Det foreslås samtidig, at kommissionen bør vurdere de muligheder, den gældende lovgivning giver for, at der kan etableres kommunale begravelsespladser, som ikke er kirkeligt indvie, og mulighederne for, at trossamfund kan få tilladelse til at etablere egne kirkegårde eller begravelsespladser. Det er efter de gældende regler sådan, at enhver borger i dette land har ret til at blive begravet på kirkegården i bopælssognet eller i en vis udstrækning på en kirkegård i et sogn, som han eller hun har en eller anden form for tilknytning til. Der er på et stadig stigende antal kirkegårde særlige afdelinger, hvor mennesker med en anden tro end folkekirkens kan blive begravet, hvis de ønsker det, og jeg har i øvrigt bedt et udvalg om at se på mulighederne for at ændre reglerne, så borgere frit kan vælge, på hvilken kirkegård de vil have et gravsted.

Medlemmer af folkekirken og ikkemedlemmer har samme ret til at blive begravet, men de betaler forskellige priser for et gravsted. Det skyldes imidlertid, at man i de fleste sogne har besluttet, at folkekirkens medlemmer kan få brugsret til gravstederne for en meget lav takst, som selvfølgelig langt fra dækker udgifterne til kirkegården, men til gengæld betaler folkekirkens medlemmer underskuddet på kirkegårdens drift over kirkeskatten. Ikkemedlemmer, som ikke betaler kirkeskat og derfor ikke bidrager til kirkegårdens drift på den måde, skal beta-

le højere takst for at få brugsret til et gravsted, men det er understreget, at taksterne ikke må være højere end det, det faktisk koster at stille gravstedet eller de eventuelle andre ydelser, der kan være tale om i forbindelse med begravelse, til rådighed.

For særligt arbejde som f.eks. vedligeholdelse af gravsteder er taksten normalt den samme for medlemmer og ikkemedlemmer; så der er altså grundlæggende ikke tale om økonomisk diskrimination af ikkemedlemmer. De kommer blot til at betale fuldt ud for den konkrete ydelse, mens folkekirkens medlemmer hovedsagelig betaler prisen gennem kirkeskatten.

Med hensyn til kommunale ikkeindviede begravelsespladser er forholdet det, at lovgivningen i flere årtier har givet mulighed for, at de kan anlægges. I 11 byer, heriblandt de største, er det kommunerne, som driver kirkegårdene. Lovgivningen har også i flere årtier givet mulighed for, at andre trossamfund kan anlægge egne begravelsespladser, men bortset fra enkelte kirkegårde, som er anlagt for mange årtier siden, er denne mulighed endnu ikke blevet brugt – primært fordi der først i løbet af de seneste 30 år er kommet en gruppe mennesker af anden tro, som er tilstrækkelig talstærk til, at de for alvor har fundet det ønskeligt eller muligt at etablere egen begravelsesplads.

Det må vist herefter være klart, at regeringen ikke kan anbefale det foreliggende forslag til folketingsbeslutning. Derimod kan jeg, som jeg antydede i min indledning, anbefale, at Folketinget afventer, hvilken eller hvilke modeller og ideer, der kommer til efteråret fra det udvalg, som er nedsat til at arbejde med spørgsmålet om at omlægge statens tilskud til folkekirken til et bloktilskud. Til den tid vil der blive god lejlighed til at drøfte spørgsmålet om omlægningen af statens støtte, både ude omkring i folkekirken og her i Folketinget.

Kl. 14.55

Formanden:

Så går vi til ordførerrækken.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan indlede med at sige, at Venstre ikke kan støtte dette forslag, for derfor straks at sige, at det er ikke, fordi det er et dårligt forslag, men fordi vi er komplet uenige.

Forslaget ser meget uskyldigt ud, men det omkalfatrer jo i virkeligheden hele den folkekirkelige ordning, og jeg har derfor heller ikke mu-

lighed for andet end at komme ind på nogle få punkter, men skal i det hele også henvises til ministerens redegørelse for de enkelte punkter.

Det er jo et forslag, vi tidligere har diskuteret, og det lyder meget uskyldigt, når det i overskriften fremtræder som et økonomisk forslag. Det er jo en gammel tanke med forkyndelse for sig og mursten for sig, og det kan i sig selv rejse en interessant grundlovsdiskussion.

Menneskeretsspørgsmål er nævnt i forslaget, og man vil have menneskeretssagkyndige med i den kommission, man ønsker at nedsætte. Ærligt talt: Al den menneskeretssnak. Er der ikke også en menneskeret for det danske flertal, som i 1000 år eller mere har været kristne, og som i 1000 år har været forenet i en national kirke? I disse dage er det netop 900 år siden, vi fik vores eget ærkesæde, vi har altid været de uartige i den katolske kirke, vi vil være selvstændige, og de sidste mere end 400 år har vi været protestanter. Med den historiske baggrund, har vi – det store flertal i Danmark – så ikke ret til at fortsætte med at organisere os, som vi vil? Jeg synes det.

Når dertil kommer, at vi i god grundtvigsk ånd har sørget for en positiv økonomisk særbehandling af mindretallene, hvad er det så, der er galt, hr. Jann Sjørnsen? Jeg kan ikke forstå den diskussion.

Jeg synes, og vi synes i Venstre, det er smukt, at man har givet mindretallene en positiv økonomisk særbehandling. Men der er altså ikke noget at komme efter, at det skulle være modsat. Tværtimod er det gjort op masser af gange, vi har fået glimrende svar fra Kirkeministeriet, også under de tidligere ministre, om, hvad det koster at være medlem af den danske folkekirke, og hvad det koster at være medlem af andre trossamfund, når man indregner skattefradragretten. Jeg kan rent ud sagt ikke forstå, at man har så ondt af det.

Så er man tilsyneladende meget optaget af at ændre magtforholdene i den danske folkekirke. Lad mig sige: Man kan ikke få en friere ordning end den danske folkekirke. Den synode eller det kirkeråd, der står i spidsen for den danske folkekirke, er det danske Folketing. Det er det eneste råd i Danmark, der har et folkeligt mandat, som afprøves jævnlige, og det består af mange forskellige politiske partier, hvor der inden for de forskellige politiske partier er forskellige kirkesyn. Større frihed vil vi aldrig få. Med en synode vil vi få en politisk kirke, og det vil give ufrihed.

Jeg kan fuldstændig tilslutte mig ministerens bemærkninger om civilregistrering. Jeg har selv

været kordegn, og hvis det gør ondt at komme på et kirkekontor, kan man jo vippe brevet ind i brevkassen eller sende det. Men jeg skulle hilse og sige fra adskillige kordegne, at der faktisk er en del, også muslimer, der er glade for den vejledning, de får på kordegnkontoret, når de kommer og anmelder deres børns fødsel.

Også den ordning har vi haft i lang tid, og det er jo ikke de religiøse mindretal selv, der har startet den diskussion. Det er nogle med et politisk ståsted, der ligger langt fra hr. Jann Sjursens, og et religiøst ståsted, der ligger langt fra hr. Jann Sjursens, der har rejst den, og når man har en god ordning, hvorfor må man så ikke beholde den, bare fordi den tilfældigvis er gammel?

Der er altså ikke ret meget i dette forslag, som vi kan støtte, kan man nok høre, men som sagt: Det rejser mange spændende spørgsmål, så jeg synes, at hr. Jann Sjursen i stedet for at tænke på denne kommission skulle tage nogle diskussioner i Kirkeudvalget. Jeg er sikker på, at kirkeministeren selvfølgelig står til rådighed med råd og vejledning og svar på nogle af de interessante spørgsmål, der stilles, så vi kan få en spændende diskussion i Kirkeudvalget.

Kl. 15.00

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det er jo ikke uinteressant at diskutere med fru Birthe Rønn Hornbech, ej heller på det her område, så det ser jeg da frem til også under udvalgsbehandlingen. Men jeg synes alligevel, at jeg i forbindelse med debatten her gerne vil stille fru Birthe Rønn Hornbech nogle spørgsmål.

Jeg er selvfølgelig fuldstændig enig i, at et flertal har lov til at indrette sig, som man vil. Og fordi noget er historisk betinget, skal det ikke nødvendigvis ændres i dag.

Vi taler ikke for, at den nuværende folkekirkeordning er så ganske forfærdelig, at den ikke kunne videreføres, hvis det var det. Men vi foreslår nogle praktiske ændringer, ikke mindst for at få mere klarhed over, hvad der er folkekirkens økonomi og ansvar, og hvad der er statens økonomi og ansvar i den her sammenhæng. Det synes jeg faktisk, også hvis man tænker på de diskussioner, vi har haft i Kirkeudvalget sidste år, var noget, der måske kunne appellere til fru Birthe Rønn Hornbech.

Alt andet lige må man sige, at når regeringens Økonomiudvalg selv har sat et arbejde i gang på det her område, så kunne noget tale for, at der i virkeligheden er behov for at se på det. Mener

fru Birthe Rønn Hornbech ikke også, at det er det, der er baggrunden for, at regeringen selv har kastet lys over lige præcis det felt her?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jojo, praktiske ændringer, men det mener hr. Jann Sjursen jo ikke alligevel. Det er nogle ret så omfangsrige bemærkninger, det påskønner jeg, for så kan man se, hvad hensigten er. Det er jo ikke kun de synlige elementer, jeg taler om i selve beslutningsforslagets tekst på forsiden, jeg taler også om bemærkningerne.

Det er rigtig, at også denne regering løbende justerer, vi har jo mange gange hørt kirkeministeren være meget optaget af decentralisering og mange andre ting, og det har manifesteret sig i et lovforslag, og de tidligere ministre er kommet med lovforslag. Men det er krusninger på overfladen i forhold til det helt fundamentale om, hvad den danske folkekirkes ordning skal være.

Det er jo ikke krusninger på overfladen, det, hr. Jann Sjursen kommer med, når man begynder at dykke ned i det. Og i hvert fald med de forudsætninger og den kærlighed, jeg har til den danske folkekirke, så siger det mig altså, at det i hvert fald er meget fundamentale ændringer, hr. Jann Sjursens ideer vil føre til.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg er da enig i, at det ikke bare er krusninger på overfladen, det ville da også være at undersøge det formål, vi har fra Kristeligt Folkepartis side med beslutningsforslaget og kommissionsnedsættelsen. Men ligefrem at sige, at det næsten rokker ved det hele, synes jeg måske er at gå i den anden grøft.

Men i forhold til diskussionen om menneskerettighedsspørgsmålet, og i den sammenhæng ikke mindst de bemærkninger, som vi har gjort i forbindelse med den civile registrering, som vi så foreslår overflyttet til anden og civil myndighed, vil jeg godt spørge, om fru Birthe Rønn Hornbech ikke kan se andre perspektiver end blot menneskerettighedsaspektet, som fru Birthe Rønn Hornbech påpeger her.

Der var faktisk for nylig i Kristeligt Dagblad en undersøgelse – selv om det ikke skal være det afgørende i den her sammenhæng, men det er alligevel interessant, synes jeg – der viste, at der var et flertal af præster, der ønskede, at den civile registrering blev overflyttet til kommunerne.

Man kan jo også med rette spørge, om det i virkeligheden er en kirkelig opgave. Jeg kender godt de historiske begrundelser herfor, men er det i dag en kirkelig opgave, som vi skal lade blive hos folkekirken, hvis den kunne løses lige så godt hos kommunerne?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu vil jeg nødig udvise akademikerarrogance, men jeg vil alligevel sige, at når man har studeret retsvidenskab på Københavns Universitet, så har man også lært lidt om statistik og empirisk forskning. Og sådan en rundringning til et lille antal præster af en journalist, der har ét formål, det betragter vi hverken som videnskabelig sandhed eller Sandheden med stort S.

Jo, jeg kan sagtens se andre perspektiver, hvis man nedlægger civilregistreringen. Det bliver meget dyrere, det bliver dobbeltregistrering, det bliver ringere service, og det bliver meget længere fra borgerne.

Kl. 15.05

Jeg giver ikke fem flade øre for den rundspørge, den er i øvrigt også senere skudt ned af nogle præster. I øvrigt er det sådan, at i de store sogne er det kordegnene, der fører kirkebøgerne, og det er måske også dem, der i virkeligheden ved mest om det.

Så at komme med sådan en af de der sædvanlige rundspørger fra en journalist – undskyld hr. Bjerager, chefredaktør på Kristeligt Dagblad – men jeg siger det altså alligevel.

Formanden:

Hr. Jann Sjursen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det er jo for så vidt ærgerligt, at vi ikke kan drage ham ind i debatten.

Men uanset det, så sagde jeg rent faktisk også i mit indlæg, at det ikke var det, der skulle afgøre sagen, om Kristeligt Dagblad har foretaget en rundringning eller ej. Men man må da rent principielt spørge, hvorfor i alverden præster, og kordegne, hvis det endelig er det, skal bruge deres tid på civil registrering og ikke tid på det, som i virkeligheden er kirkens opgave.

Det er jo det helt principielle, må jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech, så vi kom lidt videre og ikke bare stod og hoverede over det ene og andet eller nedgjorde undersøgelser osv. Det

kan vi godt gøre, det kommer vi bare ikke videre i debatten med.

Men man må da ret beset spørge, hvorfor i alverden det skal være en kirkelig opgave at foretage den civile registrering? Det er det ikke i Sønderjylland i dag, og der går det mig bekendt ganske udmærket, også for folkekirken i øvrigt.

Så hvis vi skal komme videre i den her debat på et lidt andet grundlag, så bliver vi også nødt til at tage debatten mere principielt, og så lad os da bare glemme Kristeligt Dagblad og hr. Bjerager, det er fint nok for mig. Han kan alligevel ikke deltage i den her debat.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, at hvis man vil ændre noget, så har man også bevisbyrden for, at det bliver bedre. Og det bliver ringere, og det bliver dobbeltarbejde.

Og hvorfor skal præsterne, og hvorfor skal kordegnene? Ja, de skal alligevel føre et medlemsregister, og folkekirken er ikke alene majoritetskirke, men der er vist ingen kirke i verden ud over de nordiske lande, der har så stor tilslutning som den danske folkekirke. Nu så jeg, at Kristeligt Dagblad havde travlt med at sammenligne med den engelske ordning, og det næste bliver vel, at de sammenligner med den tyske ordning.

Men vi skal altså lige huske, at de nordiske ordninger er karakteriseret ved, ikke blot at et meget, meget, meget stort antal statsborgere er medlemmer, men også at det er meget få, der er medlemmer af andre. Der er ingen andre trosamfund, der overhovedet i tal vil kunne gøre den danske folkekirke rangen stridig.

Men det er altså også et medlemsregister med kirkelige oplysninger, og det ville da også være lidt pudsigt, om man nu pludselig skulle have to gange registre for 90 pct. af befolkningen. Jeg synes, at hr. Jann Sjursen mangler at dokumentere, at en sådan ordning skulle blive bedre. Den bliver ringere for borgerne.

Formanden:

Så kan vi gå videre i ordførerrækken.

Karen J. Klint (S):

Det gode ved, at Kristeligt Folkeparti gentager fremsættelsen af forslaget om en kommission vedrørende folkekirken, er, at så får man repetet væsentlige oplysninger om folkekirkens historie og struktur. Og aktuelt er der jo en debat

om mange forhold omkring folkekirken og om andre trossamfund. Ja, der er faktisk også en debat om selve det at tro, for hvad er det at tro?

Ved sidste fremsættelse satte Socialdemokratiet spørgsmålstegn ved, om det lige netop er en kommission, vi har brug for for at komme videre i udviklingen og fornyelsen af nogle af forholdene i og omkring folkekirken. Vi anbefalede, at vi fik en styrket debat og en åben debat.

Vi kan jo se i aviserne, at vi har fået debatten, og så er spørgsmålet, hvor bred debatten er. Den er i hvert fald både blevet styrket, og den er også blevet meget mere synlig.

Men hvilke forandringer er det, flertallet i Danmark ønsker? Kender vi politikere dem godt nok, eller skal vi give flere mulighed for at forholde sig til, hvilke forandringer der skal laves, inden vi sætter en dagsorden for det?

Jo, vi skal også tage hensyn til, at samfundet udvikler sig, for det består i dag af mange trossamfund. Men er en kommission den bedste form til at afdække, hvilke forandringer dette bør påføre folkekirken? Jeg vil ikke afvise, at der på et tidspunkt godt kan nedsættes en egentlig kommission, men mange ting kan også belyses mindst lige så godt på anden vis, og mange forhold kan nok ændres, hvis der er enighed herom, via almindelig lovpraksis.

Kl. 15.10

Socialdemokratiet vil som alternativ til dagens beslutningsforslag lige efter påske fremsætte et forslag om nedsættelse af et tværgående og bredt sammensat arbejdsudvalg – måske kunne vi kalde det et førkommissionsudvalg – uden at det dermed forpligter til en egentlig kommission, hvis ikke resultatet viser den vej. Altså et arbejdsudvalg, der skal have i opdrag at samle op på de forhold og den viden, der er fra den debat, der kører, men også at sikre, at der kommer en bredere debat.

Udvalget skal altså sikre, at flere kredse blander sig i debatten, så også deres synspunkter kommer til orde. Udvalget skal stå for en koordineret opsamling af forhold til en slags temakatalog, der kan danne baggrund for den videre stillingtagen til de efterfølgende processer. Vi vil nemlig fastholde ønsket om en bred og en koordineret opsamling af de bud på de forhold, der bør ses på, og derefter tage konsekvenserne af tilbagemeldingerne derfra, frem for at vi forlods har lagt os politisk fast på, hvilke temaer en kommission skal beskæftige sig med. Vi støtter derfor ikke dagens beslutningsforslag.

Vi synes nu måske heller ikke – for at komme med en bemærkning – at vi bare skal vente på en økonomisk situation omkring bloktilskuddet. Vi ser også, at der er nogle forandringer, som vi nok skal følge et par år i forhold til det lovforslag, L 163, som vi også behandler i dag. Så der er mange ting, der skal samles op.

Da De Radikales ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, er blevet forhindret i at være her, er jeg blevet bedt om at sige, at Det Radikale Venstre finder, det er en god idé at få en form for et førkommissionsudvalg i gang, og Det Radikale Venstre vil støtte det forslag og støtter derfor ikke Kristeligt Folkepartis forslag i dag.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg synes selvfølgelig, det er spændende med det forslag, som fru Karen Klint lancerer på Socialdemokratiets vegne, og det må vi komme tilbage til, når det foreligger.

Men jeg vil ikke undlade at sige, at en af grundene til, at vi har valgt stort set at genfremsætte det forslag, vi har til behandling nu, fra folketingssamlingen 1999-2000, bl.a. er de nye meldinger fra Socialdemokratiet og også fra Det Radikale Venstre, som har, om man så må sige, givet os lidt blod på tanden, nu hvor de to partier er kommet i opposition.

Derfor synes jeg da, det kunne være interessant, hvis fru Karen Klint kunne løfte lidt af sløret for, hvordan Socialdemokraterne stiller sig til de enkeltelementer, der er i Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag. Jeg har forståelse for, at man kommer med et andet forslag, men jeg synes måske alligevel, det kunne være interessant for Folketinget at høre, hvor Socialdemokratiet sådan helt aktuelt står med hensyn til nogle af de forskellige elementer, der indgår i det forslag til kommissionsnedsættelse, som vi har på bordet i dag.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg takker for muligheden, men skal jeg citere, hvad der står i vores arbejdsprogram i dag, og der står faktisk meget klart – der er 21 linjer – at vi ikke agter at pille ved relationen mellem stat og folkekirke. Og det er spørgsmålet, om det samfund, vi lever i i dag, trods alt ikke også gør, at vi i hvert fald skal overveje, hvilken politik vi skal have fremover.

Vi har en lovgivning nu, som piller ved nogle ting. Vi får måske et bloktilskud til efteråret,

som piller ved nogle andre ting, så fra vores side siger vi ikke, at verden skal være uforandret, men jeg vil ikke svare på, hvordan vi lander, før vi har haft debatten. Det er faktisk derfor, vi protesterer mod, at temaerne om, hvad der skal drøftes, er fastlagt forlods. Det kunne jo være, at der var nogle flere temaer, der skulle drøftes. Det kunne være, at der var nogle andre temaer, der skulle drøftes.

Desuden er det hverken ubekendt for hr. Jann Sjursen eller for mig, at socialdemokrater er lige som andre danskere. Nogle er medlemmer af folkekirken; nogle er ateister; nogle er direkte modstandere af folkekirken; nogle er medlemmer af andre trossamfund, og så finder vi en partipolitik, der siger det, som vores repræsentative kongres siger.

Men det ændrer ikke ved, at vi gerne vil have en åben debat, og det er den debat vi gerne vil appellere til at vi får en koordineret opsamling på.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg har stor respekt for den proces, som Socialdemokratiet er inde i, og derfor skal jeg ikke stå her og afæske fru Karen Klint præcise svar. Det respekterer jeg faktisk, og det siger fru Karen Klint jo også åbent.

Men for os har det sådan set ikke noget at gøre med, om man er medlem af folkekirken eller ej. I vores folketingsgruppe er der folk, der er medlem af folkekirken, og der er folk, der ikke er medlem af folkekirken. Der er måske ikke nogen direkte erklærede ateister, men det er nu lige meget sådan set, synes jeg, for det, der er udgangspunktet for vores forslag, er sådan set nogle principielle overvejelser. Det er også, hvordan man af hensyn til især folkekirken kunne tilrettelægge folkekirkens økonomi på en sådan måde, at man ikke render ud i nogle trælse diskussioner – for at tale jysk – om, hvorvidt staten f.eks. understøtter præsters lønninger, og hvad skatteyderne i almindelighed så også kommer til.

KL 15.15

Og jeg håber da, når vi skal diskutere Socialdemokratiets forslag, at man, uanset at man ikke lægger sig fuldstændig fast på temaer, så måske også kunne komme det nærmere. Jeg mener, at vi politisk har et ansvar for at give nogle meldinger om, hvad det er for nogle ting, vi synes, det er relevant at diskutere, sådan at det ikke bliver debat bare for debattens skyld, men at der også

er et udtrykt politisk ønske om, hvorhen debatten skal bevæge sig.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg vil meget love hr. Jann Sjursen her, at vi også kommer med nogle eksempler på, hvilke temaer vi synes, der skal samles op i en debat. Og vi siger så også bare, at det er en debat, der skal breddes lidt mere ud. Det er ikke nok, at biskopper har god gennemslagskraft i dagspressen, eller at provster og præster eller politiske partier har god gennemslagskraft i pressen.

Vi synes faktisk, det er bredden i folkekirken, der skal have en god gennemslagskraft. Det er den, vi skal høre på. Det kan også være, der er andre trossamfund, der godt vil have et bud med om visse forhold. Så vi skal nok pege på en vifte af temaer, men vi vil bare ikke pege på en begrænsning af temaer.

Jesper Langballe (DF):

Ja, så skulle Folketinget til det igen. Det af hr. Jann Sjursen fremsatte beslutningsforslag er jo ord til andet det, som Kristeligt Folkeparti fremsatte og fik drøftet i Folketinget for 3 år siden.

Det gælder også den solide og ind til det pedantiske omstændelige historiske redegørelse for Folketingets finansiering og civile funktioner gennem det 20. århundrede. Her får vi f.eks. at vide, at blandt de fødsler, der anmeldes til folkekirkens ministerialbog, er sådanne, som finder sted om bord i skibe og luftfartøjer, hvis første ankomst derefter er en dansk havn eller lufthavn. Sig så ikke, at Kristeligt Folkeparti mangler sans for detaljen.

Så slavisk gentager partiet sin historiske redegørelse, at det derimod slet ikke har fået med i den, at siden sidste drøftelse af implementeringen af DNK begyndte den elektroniske kirkebog. I en enkelt sætning erklærer Kristeligt Folkeparti, at partiet naturligvis er vidende herom, men at det intet ændrer ved forslagets principielle spørgsmål.

Jo, det er lige netop, hvad det gør, radikalt endda, idet DNK nok betjenes af præster og kordegne, men i øvrigt er et rent statsligt register, som man forholdsvis nemt vil kunne flytte fra folkekirken til kommunerne. Det er faktisk et af de forslag, som Kristeligt Folkeparti fremsætter, som vil være realistisk, mens et andet om at lave parallelregistreringer i kommune og kirke, alt efter hvordan ens religiøse holdning er, selv-

følgelig er administrativt og økonomisk helt ude i hampen.

Selvfølgelig har kirkeministeren ret i, at det her lægger op til en kirkeforfatning. Hr. Jann Sjursen har for nylig som en indledende fanfare bekendtgjort i Kristeligt Dagblad, at han slet og ret vil have skilt stat og kirke. Og her var begrundelsen kirkeministerens person.

Denne komiske begrundelse er dog ikke med i beslutningsforslaget. Her gentager man den tidligere forsikring om, at der ikke lægges op til en grundlovsændring, men det genfremstattede beslutningsforslag bekræfter dog, hvad der bliver mere og mere tydeligt, at bortset fra venstrefløjen har folkekirken ikke nogen mere udtalt fjende end Kristeligt Folkeparti.

Den begrundelse, partiet anfører for den forelåede adskillelse mellem folkekirkens kirkelige og folkekirkens almindelige samfunds daglige økonomi, hvor den ene skal betales af kirkeskatten og den anden over finansloven, er fra først til sidst hensynet til sekter og trossamfund uden for folkekirken, og – tør man gætte på – ikke mindst hensynet til herboende muslimer. Det er tydeligvis for sådanne grupper, partiets hjerter banker, og ikke for den almindelige danske folkekirkekristne.

Hr. Jann Sjursen finder det ikke rimeligt for ikkekristne trossamfund, at:

»Et trossamfund står for hele den grundlæggende civilregistrering.«

Et trossamfund blandt andre. Det er altså Kristeligt Folkepartis forståelse af folkets kirke.

Kl. 15.20

Når staten over finansloven bidrager til præstelønninger og dermed til forkyndelsen og ikke specifikt til civilregistrering og begravelsesvæsen, som hr. Jann Sjursen ønsker, så tilkendegiver staten jo, at den forkyndelse, som er folkekirkens hovedopgave, ikke er staten lige gyldig. Som grundloven foreskriver: Den kirke, hvis forkyndelse er evangelisk-luthersk, er just den folkekirke, staten skal understøtte. Vi har trosfrihed, men ikke troslighed, og anderledes troende må finde sig i, at sådan er det altså her til lands. For vi er ikke hvem som helst. Vi er et folk med en historie og en hjemmegroet åndelig virkelighed.

Og man skal huske på, som B 115 hæderligt nok anfører, at ingen uden for folkekirken bliver økonomisk diskrimineret. Faktisk er folkekirken jo en lille overskudsforretning for staten.

Det hedder i bemærkningerne, at finansministeriet ikke bør bestemme antallet af præstestillinger. Og så kommer det: Det skal folkekirken selv. Her er vi ved grundproblemet. For hvem er folkekirken selv? Ja, det skal kommissionen finde ud af, siges det. Men jeg kan fortælle hr. Jann Sjursen, at det er alle Danmarks barnedøbte uden forskel, og den lighed skal staten tjene kirken ved at fastholde.

Men når statens ansvar for folkekirkens drift kobles af, hvem bestemmer så? Dette intrikate spørgsmål, der her rejses, kommer faktisk igen, når Finansministeriets tankeløse forslag om en bloktilskudsordning som et regeringsnedsat embedsmandsudvalg nu arbejder med, når frem til Folketinget. Bloktilskud vil nemlig, ganske som hr. Jann Sjursens forslag, hvis det bliver realiseret, gøre folkekirken til en juridisk person. Det har folkekirken aldrig været – historisk af den grund, at begrebet juridisk person, et begreb fra romerretten, ikke blev anerkendt i gammel nordisk ret. Det har været noget særligt ved vores folkekirke, og det har fastholdt den lutherske lighed mellem alle døbte.

Men når der skal sidde nogle og tage imod bloktilskud fra staten og fordele det i kirken, ja, så er kirken blevet selvberørende, en juridisk person ...

Formanden:

Tiden er gået.

Jesper Langballe (DF):

Så er folkekirken ikke mere simpelt hen os alle sammen fra kirkeministeren til fru Jensen i Kjellerup.

Jeg synes, at når regeringen har stemt det her ned, så skulle den tage og gå i tænkeboks.

Formanden:

Tiden er overskredet.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil gerne spørge hr. Jesper Langballe, om Dansk Folkepartis gruppe er delt i det her spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg kan svare hr. Jann Sjursen ganske kort: Dansk Folkepartis gruppe er fuldstændig enig.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Så vil jeg godt stille det næste spørgsmål. Det er: Hvornår er Dansk Folkepartis folketingsgruppe blevet omvendt? For hr. Jesper Langballe har jo selv stået og hoveret over, at det her stort set nok så detaljeret er det samme forslag, som blev behandlet i folketingssamlingen 1999-2000. Og det er rigtigt. Men det var det selv samme forslag, som hr. Christian H. Hansen dengang gav sin fulde tilslutning på Dansk Folkepartis vegne.

Ergo har der fundet en sand omvendelse sted af stort set hele Dansk Folkepartis folketingsgruppe velsagtens siden dengang, da man støttede dette, som hr. Christian H. Hansen sagde, glimrende forslag og en glimrende opfølgning på den forespørgselsdebat, som Dansk Folkeparti umiddelbart forinden havde foranlediget. Det konstaterer jeg bare.

For jeg går ud fra, at Dansk Folkeparti på det tidspunkt ikke gik ind for en synodal folkekirke, sådan som hr. Jesper Langballe i dag påstår, at Kristeligt Folkeparti vil med det beslutningsforslag, som vi har fremsat.

Så jeg siger bare: Tillykke med omvendelsen til Dansk Folkeparti og dens folketingsgruppe, hr. Jesper Langballe!

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Tak for lykønskningen.

Jeg kan ikke svare. Jeg har godt siddet i dag og læst de bemærkninger, som hr. Christian H. Hansen fremsatte, da spørgsmålet blev drøftet for 3 år siden. Jeg finder ikke, skal jeg blankt erkende, de bemærkninger særlig tænksomme. Men hr. Jann Sjørnsen må spørge hr. Christian H. Hansen selv, hvis det er sådan en personlig stilningtagen, hr. Jann Sjørnsen vil have. Jeg kan blot gentage, at uden nogen som helst nok drøftelse, men ikke diskussion, er Dansk Folkepartis gruppe enig om det, jeg her har sagt.

Kl. 15.25

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Det sidste er gået op for mig. Jeg er godt klar over, at Dansk Folkepartis folketingsgruppe er enig. Men hr. Jesper Langballe står her og repræsenterer Dansk Folkeparti som ordfører i dag, og hr. Jesper Langballe har en god hukommelse og også en god historisk sans. Derfor må det være forventeligt, at hr. Jesper Langballe i dag fra

denne talerstol kan forklare, hvad det er, der er sket i Dansk Folkeparti, siden man er blevet helt og aldeles omvendt på trods af, at størstedelen eller i hvert fald en stor del af Dansk Folkepartis folketingsgruppe i dag er den samme, som da det her forslag sidst blev behandlet.

Så jeg synes bare, jeg må have hr. Jesper Langballe til at bekræfte én ting, og det er, at sidste gang, det forslag her var til behandling, gik Dansk Folkeparti ikke ind for en synodal folkekirke. Er det ikke rigtigt?

I givet fald det er rigtigt, at det ikke var Dansk Folkepartis synspunkt i folketingssamlingen 1999-2000, hvordan i alverden kan hr. Jesper Langballe så her i dag på hele sin folketingsgruppes vegne stå og plædere for, at det forslag, vi her har til behandling, fører lukt i retning af en kirkeforfatning og en synodal folkekirke, og at Dansk Folkeparti så åbenbart sammen med Kristeligt Folkeparti i 1999-2000 var folkekirkefjendtlige?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg sidder egentlig her under alt det, hr. Jann Sjørnsen nu siger, og spekulerer på, om sagen er den, at hr. Jann Sjørnsen på en eller anden måde i mellemtiden har fået lidt kvalme ved sit eget beslutningsforslag og derfor hellere vil tale om noget andet.

Jeg synes, spørgsmålet er så ligeegyldigt. Men hvis jeg nu skal prøve sådan ærligt at gætte – det kan ikke være andet end et gæt, jeg blev jo først medlem af Folketinget ved sidste valg – så kunne jeg forestille mig, at Dansk Folkeparti dengang var en meget lille gruppe, hvor få mennesker måtte varetage mange ordførerposter, også ordførerposter, som måske ikke optog den enkelte ordfører så forfærdelig meget, og som han måske ikke havde det allerdybeste vidensforhold til, og så går tingene sådan lidt let.

Sådan som det foreligger nu med hensyn til hr. Jann Sjørnsens beslutningsforslag, så er spørgsmålet virkelig gennemtænkt og gennemdrøftet i Dansk Folkepartis gruppe, og jeg kan kun gentage: Gruppen er fuldstændig enig.

Hvorfor der lægges op til en synodal model synes jeg kirkeministeren faktisk gav nogle storartede eksempler på. Det der med, at man vil have kirkelige retninger med i sådan et råd, giver en klar mistanke om, hvad det er, der er formålet, og tidligere udtalelser af hr. Jann Sjørnsen bekræfter jo til overmål den mistanke.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Kan hr. Jesper Langballe ikke bekræfte, at der har været et omvendelsesbehov, og at det er dem, der har behov for omvendelse, der står først i køen i den danske folkekirkes tro. Det tror jeg at hr. Jesper Langballe godt kan bekræfte. Det er jo, hvad man må finde sig i i politik – drillerierne fra hr. Jann Sjursen.

Men er hr. Jesper Langballe ikke enig med mig i, at det faktisk kræver ret dybtgående kendskab til den danske folkekirke at kunne gennemskue hr. Jann Sjursens bemærkninger, og vi efter det, vi har hørt fra hr. Jann Sjursen i dag, så måske kunne blive i tvivl om, hvorvidt han selv er klar over, hvad det er, han lægger op til.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jo, det kan jeg til fulde bekræfte. Overhovedet at tage stilling til det her spørgsmål kræver, at man er i stand til, om jeg så må sige, at høre det folkekirkelige græs gro. Det kræver en viden og en fornemmelse for, hvad folkekirken er, som Kristeligt Folkeparti tilsyneladende ikke i nogen særlig grad er i besiddelse af, men derfor kan vi andre jo godt være det, når vi tager stilling til Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag.

Det er ikke ganske nemt at tage stilling til. Det er især ikke nemt at tage stilling til for hvem som helst, hvad det er, der ligger bag alle de tilsyneladende smukke formuleringer, nemlig en kirkemodell, som ikke er den lille mands, den almindelige barnedøbtes kirke, men er de frommes, de højtråbendes, de helliges kirke, dem, der har patent på at være kirken og bestemme, hvad der skal ske i kirken.

Ganske tydeligt er det den vej, røgen driver, og det skal man altså bare have et vist blik for at kunne se.

Kl. 15.30

Formanden:

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Som det tydeligt er fremgået af den sidste ordveksling, er forslaget her jo ikke et nyt forslag. Det er et forslag, som vi debatterede sidst for 3 år siden, og jeg har gjort mig den ulejlighed at læse debatten igennem fra dengang. Jeg har også læst mit eget ordførerindlæg igennem, så er der i hvert fald én, der har læst mit indlæg fra dengang, og jeg kan gøre opmærksom på, at jeg

for 3 år siden afviste forslaget fra Kristeligt Folkeparti. Det gør jeg fortsat, så der er altså ikke tale om nogen omvendelse i Det Konservative Folkeparti. Det er muligt, der er behov for det, men vi har altså det samme standpunkt nu til denne sag, som vi havde for 3 år siden.

Hvad er det så, forslaget fra Kristeligt Folkeparti går ud på, og hvorfor kan vi ikke støtte det? Ja, der er for det første, hvis jeg må starte lidt bagfra, spørgsmålet om den civile registrering. Som ministeren sagde, er det jo ikke givet, hvis man skulle starte fuldstændig forfra i dag, at man ville indrette systemet ganske på den måde, som vi nu har indrettet os på her i Danmark. Men i øvrigt synes jeg, at ministeren havde nogle ganske gode begrundelser for at fastholde den nuværende ordning.

For konservative er det jo altså sådan, at når der er forslag om forandringer, så er det forandringerne, der skal begrundes, det er ikke de eksisterende forhold, hvis de i øvrigt er rimelig velfungerende, og det mener jeg at de er. Der er for mig ikke tvivl om, at den nuværende ordning giver et serviceniveau over for borgerne, som er bedre end det, som Kristeligt Folkeparti egentlig lægger op til efter en kommissionsbehandling.

For det andet ligger der bag Kristeligt Folkepartis forslag spørgsmålet om, i hvilken form staten skal give økonomisk støtte til folkekirken. Baggrunden for denne støtte er jo grundlovens § 4, hvor der står, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten, og det vil sige, at dermed har folkekirken en særstatus.

Så har Kristeligt Folkeparti åbenbart fået problemer med den bestemmelse i relation til en anden bestemmelse i grundloven, nemlig § 68, hvor der står det bekendte om, at man ikke kan pålægges at give personlige bidrag til en anden tro end ens egen tro.

De problemer, som Kristeligt Folkeparti åbenbart ser i den problemstilling, deler vi ikke i Det Konservative Folkeparti. Vi mener ikke, der er modstrid mellem den gældende folkekirkeordning og så de paragraffer i grundloven, som jeg netop har nævnt her, og jeg mener også, at vi har fået dette bekræftet ved flere lejligheder under samråd i Folketingets Kirkeudvalg, at der ingen konflikt er mellem grundlovens bestemmelser om folkekirkeordningen og den måde, den danske folkekirkeordning bliver praktiseret på.

Altså den økonomiske støtte til folkekirken kan jo i princippet gives som en pose penge, el-

ler den kan gives som nogle øremærkede bidrag til nogle ganske bestemte formål. Sådan er ordningen nu, som det er beskrevet i forslaget, med støtte til lønninger til folkekirkens præster m.v.

Det, Kristeligt Folkeparti så lægger op til, er øremærkede bidrag, men til nogle andre formål. Det har jeg egentlig lidt svært ved at se den højere visdom i bortset fra den problemstilling, som er nævnt i bemærkningerne til forslaget, altså et vist ubehag ved, at nogle har kritiseret, at det er til lønninger, støtten går. Men det er altså en kritik, som vi ikke deler i Det Konservative Folkeparti, og som vi ikke føler os ramt af.

Noget andet er så, om man skulle overveje i stedet at give en pose penge til det kirkelige arbejde. Det vil jeg ikke i dag forholde mig til om er en god idé, eller om det ikke er en god idé, men jeg kan forstå, at regeringen gennem et udvalgsarbejde vil fremsætte et beslutningsforslag, så vi kan tage stilling til det her i Folketinget, og det vil vi så naturligvis til den tid gøre på det grundlag, som vi så har, når tiden er inde.

Jeg er ked af at skulle være uvenlig over for Kristeligt Folkeparti, som jeg normalt har et ganske glimrende forhold til, men i denne konkrete sag kan jeg ikke støtte forslaget fra Kristeligt Folkeparti.

Kl. 15.35

Formanden:

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil gerne starte med at takke Kristeligt Folkeparti for at fremsætte forslaget, som forhåbentlig vil lede frem til en større adskillelse af kirke og stat.

I Enhedslisten er vi heller ikke blevet omvendt, siden forslaget blev fremsat sidst, selv om der nok er visse præster i dette Ting, der ville synes, at det var på sin plads. Enhedslisten har tværtimod i årevis arbejdet netop for at få kirke og stat adskilt. I et demokratisk samfund bør kirke og stat selvfølgelig være adskilte institutioner. Verdslige opgør bør ligge i verdsligt regi, og religiøse i religiøst regi.

I Danmark er religionsfriheden sikret i grundloven, og i grundloven er det sikret, at ingen skal betale til gudsdyrkelse, der ikke er hans eller hendes egen. Ikke desto mindre gives den danske folkekirke en række privilegier, og ikke desto mindre yder staten støtte til bl.a. præsterne.

En følge af den særdeles hysteriske indvandrerdebat i Danmark er, at det hyppigere og hyppigere er blevet nævnt, at Danmark er et kristent land. Det er et stående mantra i debatten, der synes at have kristen genoprustning som modtrækket mod konkurrencen fra andre religioner.

I Enhedslisten ønsker vi ikke at blive gjort til en part i den strid mellem forskellige religiøse retninger, og vi mener ikke, at svaret på vor tids udfordringer består i at styrke den ene, den anden eller den tredje religion. Tværtimod understreger de religiøse slagsmål behovet for at føre en verdsliggørelse af det danske samfund til bunds.

Demokratiet blev etableret bl.a. ved at trække kirkens dominans tilbage, og en konsolidering og en uddybelse af demokratiet forudsætter, at man fører processen videre og konsekvent adskiller kirke og stat.

Samfundet bør bekende sig til både religionsfrihed og religionslighed, herunder selvfølgelig retten til såvel at være religiøs som ikke at være religiøs.

Samfundet og staten bør understrege, at religion er en privatsag, og at en sammenblanding af kirke og statsmagt er utilstedelig. En sådan sammenblanding ser vi i dag i en række lande, og heriblandt beklageligvis Danmark.

Skal man med nogen som helst vægt og med nogen som helst troværdighed bekæmpe krav fra eksempelvis islamistiske fundamentalister om en islamisk stat, synes jeg, at det er nødvendigt at gøre op med kristne elementer i den danske stat og dermed folkekirkens særstatus og på den måde klart markere, at religion og politik er to vidt forskellige ting, og de bør til enhver tid holdes adskilt.

Folkekirkens særstatus har altid repræsenteret en diskrimination af mennesker, som har en anden tro end den evangelisk-lutherske.

I takt med, at andre trosretninger vinder større indpas, bliver denne diskrimination stadig mere åbenlys, og stadig flere mennesker bliver diskrimineret. Også derfor mener vi, at det er på høje tid at få sammenblandingen af staten med bestemte trossamfund bragt til ophør.

I Enhedslisten mener vi, at folkekirken må opkræve kontingenter på linje med alle andre foreninger i Danmark. Staten skal altså ikke stå for at opkræve kirkeskatter, og kirken skal så også kunne indhente offentlige tilskud på lige fod med alle andre foreninger. Staten bør desuden udelukkende yde støtte til bevarelse af kir-

ker og genstande af almen fredningsmæssig, kulturel og historisk interesse.

Registreringen af partnerskab, ægteskab skal foretages af de offentlige myndigheder, folkekirken og andre trossamfund skal ingen juridisk autoritet have i det spørgsmål. Hvad folk så i øvrigt har lyst til at gennemgå af ritualer i den forbindelse, vedkommer ikke det offentlige, og det skal folk selvfølgelig have lov til at vælge frit.

Registreringen af fødsler, navne og dødsfald skal ligeledes efter Enhedslistens opfattelse foretages af offentlige myndigheder og ikke af kirken, altså sådan som det allerede i dag foregår i Sønderjylland.

At få nedsat en kommission, som Kristeligt Folkeparti her foreslår, vil forhåbentlig bringe os tættere på målet om at adskille kirke og stat, og derfor vil Enhedslisten kunne støtte forslaget.

Kl. 15.40

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det var et meget interessant indlæg fra fru Rosenkrantz-Theil, netop fordi det kom fra den side, for det er jo tydeligt, at USA er fru Rosenkrantz-Theils store forbillede.

Det, som fru Rosenkrantz-Theil ønsker, er jo præcis det, man har i USA. USA er et indvandrerland, hvor alle kirker er ligestillede, og hvad har det ført til? Et kvalmende misbrug af Vorherre, når man skal i krig, og når man skal velsigne flaget og det ene og det andet. Hvad har det medført? At kirkerne har stor politisk betydning, at præsidenterne er støttet af alle mulige religiøse samfund, hvor tidligere ambassadører her i Danmark også forsøgte at omvende Folketingets medlemmer til en utilstedelig og kvalmende sammenblanding af religion og politik.

Det er interessant, at USA er blevet Enhedslistens forbillede!

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Lige et enkelt principielt spørgsmål til fru Pernille Rosenkrantz-Theil om det, som måske er den skjulte forudsætning for det, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil selv siger.

Når fru Pernille Rosenkrantz-Theil taler om, hvordan der skal være adskillelse mellem det verdslige og det religiøse, så udsiger hun jo noget, som vi stort set her i landet er enige om. Det er sådan et fælles konsensusgods, selv om vi formulerer det forskelligt, i modsætning til muslim-

erne, for hvem det vil være ren tågesnak at tale om sådan en adskillelse, for den kan slet ikke tænkes.

Nu vil jeg spørge fru Pernille Rosenkrantz-Theil, det er måske lidt naivt, om hun aldrig har tænkt på, at den historiske og åndshistoriske forudsætning for, at hun selv taler, som hun gør, faktisk er kristendommen, at det kun er i kristenheden, i gamle kristne lande, man ved af den adskillelse, i grunden, som Grundtvig har udtrykt det om Kristus, fordi »kun hvor han frit fornægtes kan, åbenlyst frit bekendes han.«

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg er ked af det, må jeg sige til hr. Langballe, men det sidste lød for mig som missionerende tågesnak, og det har jeg svært ved at svare på.

Til fru Birthe Rønn Hornbech skal jeg sige, at jeg kan godt kende det her, at billeder fra USA ofte er meget kvalmende, til gengæld er jeg ikke specielt bekendt med amerikansk kirkepolitik.

Udgangspunktet for Enhedslistens kirkepolitik er, at alle mennesker i det her samfund skal have lov til at være medlemmer af de foreninger, de ønsker, og at de skal kunne modtage ydelser fra staten på lige vilkår. Uanset om det er politiske eller religiøse organisationer, om det er fodboldklubben, eller hvad det er, så skal foreningerne på lige fod kunne modtage støtte af staten.

Det er så også udgangspunktet, når vi taler om de forskellige kirkelige retninger. Vi mener ikke, at én kirke skal foretrækkes frem for en anden, vi mener bl.a. heller ikke, at der skal sidde en eller anden statslig kommission og vurdere, hvorvidt noget er en religion eller ikke er en religion. Hvis folk selv mener, at de tror på en gud eller tror på noget andet, så er det for os nok til at definere det som en religiøs retning, og ligesom alle andre foreninger er det sådan, at der skal være fem medlemmer, for at man kan tale om en forening, og så kan den modtage støtte fra den danske stat.

Det er princippet for Enhedslistens politik. Hvis det også er det i USA, så har USA gjort et ganske udmærket stykke arbejde, og så er der ganske rigtigt et punkt, vi er enige om.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg går ikke herop igen og spørger, fordi jeg forventer at få noget som helst fornuftigt svar fra fru Pernille Rosenkrantz-Theil, men sådan set for at konstatere, at det jo er sådan en venstre-

fløjsmanér, at hvis man får stillet spørgsmål, der f.eks. implicerer en historisk reference, som er mere end 100 år gammel, så er det noget gammel tågesnak, som man ikke kan forholde sig til. Det er jo det samme, som at man simpelt hen kobler hovedet fra, suspenderer sin egen pligt til at tænke.

Kl. 15.45

Jeg vil så alligevel gentage mit spørgsmål, nemlig om det aldrig har slået fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at den åndshistoriske forudsætning for at skelne mellem det verdslige og det religiøse og f.eks. ikke lede samfundet efter islamisk eller marxistisk religiøsitet, er kristendommen. Det er nemlig kun i kristne lande, den adskillelse findes.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg har intet problem med at forholde mig til historiske perspektiver, og derfor brugte jeg heller ikke udtrykket »gammel tågesnak«, men udtrykket »missionerende tågesnak«. Det, der er problemet for mig, er det missionerende og ikke de historiske perspektiver.

Formanden:

Hermed kan vi gå til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Jann Sjursen.

Jann Sjursen (KRF):

Nu ved jeg jo godt i hvert fald ifølge en enkelt ordfører, at jeg nærmest er for dum til at udtale mig i den her sag, så jeg skal selvfølgelig vare mine ord i det efterfølgende. Jeg burde måske blive siddende på min plads, men jeg vil alligevel vove at prøve at følge lidt op på den debat, som vi har haft her i dag.

Indledningsvis vil jeg godt takke ministeren for en faktisk grundig besvarelse på de problemstillinger, som Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag om nedsættelse af en kommission rejser.

Jeg forstår egentlig godt, at ministeren indledte debatten med at sige, at på den ene side kunne det godt virke besynderligt at have fremsat det her beslutningsforslag om nedsættelse af en kommission set på baggrund af, at regeringens Økonomiudvalg jo har besluttet sig for at sætte et udvalgsarbejde i gang, der skal se på en bloktilskudsmodel, som kan sikre et bloktilskud fra staten til kirken til præsters og provsters løn, til visse pensionsspørgsmål og også til den folkekirkelige virksomhed i relation til udlandet. Men som ministeren også selv bemærkede, går

Kristeligt Folkepartis forslag videre, og derfor var det ikke så mærkeligt endda, og jeg er da glad for, at ministeren så har gjort den observation.

Jeg vil også godt sige, at forslaget faktisk kommer i kølvandet på regeringens Økonomiudvalgs beslutning om at nedsætte et udvalg, der skal se på en bloktilskudsmodel, fordi vi finder, at en så væsentlig beslutning for vores folkekirke ikke bare skal træffes af et økonomiudvalg i regeringen, men retteligt burde træffes efter en beslutning i Folketinget. Så stor respekt har vi faktisk for vores folkekirkedrift og de nye initiativer, der skal til, at hvis man endelig vil noget her, så synes vi, at det er en god skik, at det bliver præsenteret for Folketinget, og at man prøver at tage en bred debat om det i Tinget, som kan repræsentere forskellige synspunkter på det her område.

Så tager vores forslag udgangspunkt i, at der er en række historisk betingede opgaver for folkekirken, som jo ret beset ikke er kirkelige. Det gælder begravelsesvæsenet, personregistreringerne, restaureringerne af middelalderbygninger, som man kan sige er vores fælles kulturelle gods, og så også det væsentlige input til vores musikliv herhjemme, som den folkekirkelige ordning også rummer.

Disse ting er jo noget, som man kan sige er historisk betingede, og det kan jeg sagtens forstå, sådan som historien også har udviklet sig, og som jeg sagde tidligere i debatten, så er det jo ikke, fordi vi finder det helt katastrofalt, at det er sådan, når det nu engang er sådan af historiske grunde herhjemme, men vi finder faktisk, at det kan være på tide at se på, om det nu også er den bedste måde ikke mindst set fra folkekirkens side at indrette sig på.

For os i Kristeligt Folkeparti er det stadig væk underligt, at det ikke er folkekirken selv, der f.eks. afgør, hvor mange præstestillinger der skal være. Så ved jeg godt, der er et spørgsmål om, hvor postkassen så er i folkekirken osv., hvis man endelig skulle lave en tilskudsmodel dér, som vi foreslår i vores kommission. Men det er jo så netop det, vi har bedt kommissionen om at se på og også det tilsvarende i forhold til drift af kirkegårde og andre trossamfunds muligheder for at erhverve gravsteder.

Det sidste, kan man jo sige, har været en aktuelt problemstilling i de senere år, og derfor har jeg svært ved at se, uanset hvordan man ser på lige præcis det spørgsmål, at det skulle afstedkomme de vildsomme bemærkninger, som det

har gjort i debatten her, for det har jo ret beset af forskellige grunde været et problem at nå til, at også trossamfund kunne erhverve sådanne gravsteder.

Endelig har en stor del af debatten selvfølgelig også kredset om den civile registreringsoverflytning til anden og civil myndighed i stedet for folkekirken.

Kl. 15.50

Vi har stor respekt i Kristeligt Folkeparti for det arbejde, der er udført, hvad angår den civile registrering i kirken og også hele gennemførelsen af DNK-projektet, og hvad det har måttet medføre af efteruddannelse ikke mindst for kordegne. Det er jo en kæmpeopgave, men, som en ordfører – jeg tror, det var hr. Jesper Langballe – også sagde i debatten, betyder det jo nu, at vi faktisk også har noget, der relativt nemt kan overføres, hvis det endelig er det, fra folkekirke til kommuner.

Under alle omstændigheder går jeg ud fra, at det dobbelte bogholderi, som jeg tror især fru Birthe Rønn Hornbech har brugt som argument imod vores forslag her, jo allerede er der i dag. Altså jeg går ud fra, at kommunerne også i dag må have deres systemer for at finde ud af, hvem der nu engang er civilt registreret, så det er jo ikke folkekirken, der i forbindelse med den ny kirkebog har registreret os alle. Så jeg har lidt svært ved at se, at det lige præcis skulle være problemet.

I forhold til, at beslutningsforslaget stort set er en genfremsættelse, ja, det er selvfølgelig en notorisk kendsgerning, vil jeg godt fremhæve, at baggrunden herfor er, at vi har lyttet os til, at der er kommet nye signaler fra Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, som jeg sagde tidligere i debatten, og jeg må også konstatere efter debatten her i dag, at signalerne helt klart er nye fra Dansk Folkeparti, som det turde fremgå af den meningsudveksling, som hr. Jesper Langballe og jeg havde tidligere.

Jeg havde ikke mulighed for at gå ind i den debat efterfølgende, da fru Birthe Rønn Hornbech stillede et hjælpspørgsmål til hr. Jesper Langballe, men det var ikke sådan ren og skær drilleri. Selvfølgelig var det for at få helt klart fremhævet, at Dansk Folkeparti har skiftet standpunkt, og det respekterer jeg fuldt ud. Det er fornemt, når man også vedkender sig det, og det gjorde hr. Jesper Langballe.

Når jeg yderligere gik til hr. Jesper Langballe, så er det, fordi hr. Jesper Langballe beskyldte undertegnede og Kristeligt Folkeparti for at

være folkekirkefjendtlige, for at gå ind for en synodal folkekirke. Der mener jeg bare, at så læser man altså vores beslutningsforslag, som man nu engang vil, som ministeren også gjorde det ifølge de påstande, ministeren også kom med, nemlig at det var en synodal folkekirke, vi ville, for det fremgår ikke af forslaget her.

Jeg har i andre sammenhænge argumenteret for, at det ikke var det, vi ville, bl.a. når fru Margrete Aukén, som desværre ikke har deltaget i debatten her i dag, har fremført sine tanker. Hvis man går ind i den debat, mener jeg ret beset, at så skal man have folkekirken med som en kraftig medspiller, for det er ikke et initiativ, der skal udgå fra Folketinget, men derimod er det Folketingets medlemmers opgave at sikre, at de økonomiske forhold er klargjort, sådan som vi foreslår det fra Kristeligt Folkepartis side.

Jeg vil gerne sige til Enhedslisten, at jeg takker for støtten til vores beslutningsforslag. Enhedslisten ser det her som et skridt mod en adskillelse af stat og folkekirke. Det kan man vælge at gøre, og det forstår jeg sådan set godt Enhedslisten med det udgangspunkt, de har, gør.

Omvendt vil jeg vove at påstå, at man også kan se det her som et nødvendigt skridt for at fastholde en folkekirkeordning bare nogenlunde som den, vi kender i dag. Jeg forstår sådan set godt Enhedslistens argumentation, men vi er ikke enige i det endemål, som Enhedslisten har.

Jeg takker også ordførerne for Socialdemokratiet og indirekte De Radikale for forståelsen for vores forslag. Jeg har forstået, at man vil komme med et førkommissionsforslag, som også kan inkludere måske nogle af de temaer, som fremgår af det beslutningsforslag, vi her har fremsat fra Kristeligt Folkepartis side.

Så vil jeg takke den konservative ordfører for i det mindste seriøst og uden de store eskapader at gå ind i debatten om vores forslag, og jeg finder det ikke ubehageligt, at De Konservative ikke kan støtte forslaget. Det havde jeg sådan set heller ikke forventet, men det er jo ikke ubehageligt på den måde, som hr. Kirkegaard argumenterer.

Så vil jeg tilslutte mig fru Birthe Rønn Hornbechs forslag om, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet i Kirkeudvalget kan få belyst nogle af de her spørgsmål nærmere. Nogle kan jo gøre det med henblik på at få skudt forslaget endegyldigt ned, hvis det er det, man vil, og andre kan jo selvfølgelig gøre det for at få belyst enkelte af de aspekter, der er i forslaget, hvor nogle

måske kunne nyde fremme i Folketinget, hvis det ikke er hele pakken, der skal købes under ét.

Men det vil et udvalgsarbejde og den efterfølgende debat, som der jo kommer både i forbindelse med det forslag, som Socialdemokratiet bebudede her i dag, og også i forbindelse med den minihøring, der skal være her i Folketinget umiddelbart efter påske, hvor temaet jo også indirekte berøres, om end det så er det helt store spørgsmål om adskillelse mellem stat og folkekirke, der er på tapetet, afklare.

Jeg tror ikke, man kommer uden om at lave ændringer i folkekirkeordningen i de kommende år, og jeg tror, det er meget få, der vil have, at det hele bare skal være, som det er, eller at vi nu skal adskille stat og folkekirke. Jeg tror, det er meget få, der mener enten det ene eller det andet, men jeg tror, der er mange, der mener, at der er behov for, at der sker nogle ændringer.

Kl. 15.55

Vi har så givet vores bud igen her fra Kristeligt Folkepartis side i dag, og det kan jeg selvfølgelig konstatere at der ikke er flertal for i Folketinget, men jeg fornemmer en klar tilslutning fra flere partiers side til, at vi må se på, hvordan folkekirkeordningen kan udvikles, så vi også i virkeligheden får en klarere kompetencefordeling – kan man kalde det – mellem stat og folkekirke, ikke mindst på det økonomiske område.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Hr. Jann Sjursen gad ikke at diskutere sit eget beslutningsforslag med mig, men fandt det interessant at diskutere Dansk Folkepartis overordentlig kompetente fødevareordførers kirkesyn. Sådan er folks interesser jo så forskellige, men jeg vil såmænd gerne diskutere med hr. Jann Sjursen, selv om han ikke gider diskutere med mig. Så nu vil jeg benytte lejligheden til at stille ham et spørgsmål.

I sin meget store omsorg for anderledes troende anfører hr. Jann Sjursen grundlovens § 68: Ingen er pligtig til at yde personligt bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen. »Personligt bidrag«.

Jeg vil gerne spørge hr. Jann Sjursen, om hr. Jann Sjursen er vidende om nogen seriøs jurist, der har tolket det sådan, at det omfattede bidrag til forskellige formål, som folk betaler til over skattebilletten, og som ydes som statstilskud.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Jeg vil kommentere hr. Jann Sjursens åbenbare misforståelse. Hr. Jann Sjursen nævnte før, at det ikke var godt med sådan et bloktilskudsudvalg, hvor det var internt i regeringens Økonomiudvalg, debatten foregik. Det var vigtigt, det kom frem i lyset, og at der blev mulighed for at drøfte det i Folketinget.

Jeg vil godt sige til hr. Jann Sjursen, at det er regeringens Økonomiudvalg, der har besluttet at nedsætte et bloktilskudsudvalg. Det er nedsat, og de, der deltager i Bloktilskudsudvalget, er en af biskopperne, der er udpeget af biskopperne, det er formanden for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, det er formanden for Den Danske Provsteforening, og så er der nogle embedsmænd. Så det er altså repræsentanter for folkekirken, der drøfter muligheder for modeller for et bloktilskud.

Så vil jeg føje til, at vi jo ikke fra regeringens side eller fra Kirkeministeriets side kan beslutte at ændre på statens tilskud til folkekirken, uden at Folketinget får lejlighed til at tage stilling til det. Det ville indebære en ændring af lovgivningen, og ingen lovgivning bliver ændret i dette land, uden at de folkevalgte repræsentanter i Folketinget har mulighed for og lejlighed til at drøfte det, og det er selvfølgelig Folketingets medlemmer, der skal tage stilling til, om der skal ske en ændring.

Det er blot for at rydde den misforståelse, som hr. Jann Sjursen åbenbart var kommet ud i, af vejen, at jeg kommenterer det.

Formanden:

Fru Birthe Rønn Hornbech for en kort bemærkning til hr. Jann Sjursen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kunne høre, hr. Jann Sjursen mente, han var blevet beskyldt for at være dum. Det har jeg ikke hørt. Jeg har derimod hørt, at partier, repræsenterende temmelig mange folketingsmedlemmer, har erklæret sig dybt og lodret uenige i hr. Jann Sjursens forslag.

Jeg vil gerne spørge hr. Jann Sjursen, om det ikke gør indtryk, at både ministeren og ordførere for flere store partier giver udtryk for, at det her er et ret så dybtgående forslag, og for mit eget vedkommende vil jeg sige et angreb på den folkekirkelige ordning, et angreb på den ordning, der bygger på, at den danske folkekirke er

for alle døbte. Gør det ikke indtryk på hr. Jann Sjursen?

Altså den der med, at der skulle være kirkelige retninger i kommissionen, og så åbenbart kun nogle af dem, fører jo lige lukt ind i en folkekirkeordning med A- og B-kristne, hvor det skal være de særlig aktive og de særlig hellige, der skal have særlig indflydelse.

Kl. 16.00

Derfor vil jeg godt bede om et ærligt svar: Går Kristeligt Folkeparti ind for en synodalfolkekirke – det er så ikke mere en folkekirke – ja eller nej?

Formanden:

Det svar får hr. Jann Sjursen mulighed for at give nu. Værsgo.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Lad mig svare på det sidste først: Det går vi ikke ind for. Det, der for så vidt gør mig lidt forstemt i den her debat, er, at al argumentation fra ministerens side, fra hr. Jesper Langballes side og til dels også fra fru Birthe Rønn Hornbechs side er bygget op om, at det går vi nok ind for, det kan man læse ud af det her forslag.

Og det på trods af, at det ikke var det, der blev læst ud af forslaget, da det blev behandlet sidste gang her i Folketinget, hverken fra Dansk Folkepartis side eller fra den daværende kirke-ministers side, som jo heller ikke går ind for en synodal folkekirke.

Det er derfor, jeg for så vidt er lidt beskæmmet over den debat, som vi har haft her i dag. Så det kan jeg sådan set svare helt klart på.

Så vil jeg godt sige til hr. Jesper Langballe i forhold til spørgsmålet om grundlovens § 68: Ja, hvis der havde været seriøse jurister – som hr. Jesper Langballe kaldte det – eller hvad det måtte være, så havde man nok anlagt en sag, og så havde vi fået en sag med anklage om f.eks. grundlovsbrud frem. Jeg tror altså ikke, det er sådan, at man kan føre en sådan sag og så nå frem til, at grundloven bliver brudt ved den nuværende ordning, hvor præsters lønninger delvis er finansieret over den almindelige skattebetaling, det tror jeg ikke.

Men derfor kan man jo godt ønske sig større klarhed, og det tror jeg vil være til fordel for folkekirken – og det er det, vores forslag går ud på – så man ikke har den stadige debat om, at noget er finansieret via landskirkeskatten, og andet er finansieret via de almindelige indtægter fra skatteyderne generelt.

Til ministerens bemærkning om regeringens økonomiudvalgs beslutning: Jeg er selvfølgelig klar over, at man ikke kan ændre lovgivningen, uden at det kommer for Folketinget, det er jeg med på, og at ministeren i givet fald måtte komme tilbage til Folketinget med et lovforslag, det er jeg med på, men det, som jeg sagde, var, at jeg synes, vores folkekirkeordning hviler på en skrøbelig balance mellem, hvad dette Ting foretager sig, og hvad der er af synspunkter fra kirkeligt hold. Jeg synes i den sammenhæng, at det havde været udmærket, hvis man havde haft en forudgående debat i Kirkeudvalget eller andetsteds, inden regeringens økonomiudvalg bare drog den slutning: Nu nedsætter vi det her bloktilskudsudvalg.

Det var såmænd bare det, jeg mente. Jeg er fuldt ud klar over, at de kommer med en betænkning, og den kan så diskuteres offentligt, og så kan det efterfølgende udmøntes i et lovforslag fra regeringens side. Det må vi selvfølgelig se, og det afventer jeg.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Man må da sige, at der er fremsat et forslag, der har givet anledning til en virkelig principiel debat i dag, og det kan vi vist alle være fornøjede med.

Jeg er selvfølgelig glad for svaret om, at Kristeligt Folkeparti ikke går ind for en synodal ordning. Men kan det så ikke gøre indtryk og give lidt stof til eftertanke, at vi trods alt er nogle stykker, der har lidt kendskab til den danske folkekirkelige ordning, som frygter, at det, hr. Jann Sjursen er ude i, kan føre til en synodal ordning?

Så vil jeg godt spørge som opfølgning på det, som hr. Jesper Langballe spurgte om med grundloven og det personlige bidrag, for jeg synes, svaret var lidt uldent: Er det ikke helt oplagt, hvad den grundlovsbestemmelse betyder, at man ikke kan pålægges et personligt bidrag, at vi alle bidrager over skattefradragreglerne til muslimerne, selv om deres tro er os inderligt imod, men vi bidrager ikke med et personligt bidrag?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Da jeg ikke kunne få diskussionen efter mit eget ordføreriudlæg, prøver jeg at få den her efter hr. Jann Sjursens.

Nu ser det jo så ud til, at vi er ved at komme af med grundlovens § 68. Så vil jeg gerne stille

hr. Jann Sjørnsen et andet spørgsmål. Det er omkring det der med, at folkekirken pludselig bliver til en juridisk person. Jeg kunne også tænke mig at stille keglerner op på en lidt anden måde. I den – det vil jeg ikke nægte – solide historiske redegørelse, som Kristeligt Folkeparti her gentager, er det tydeligt, at man gerne vil tilbage til en tilstand fra før 1919, da folkekirken var selvfinansierende gennem jorder og tiende osv., og hvor det ikke var kirkeskat og statstilskud, der var hovedindtægtskilderne.

Men har Kristeligt Folkeparti overvejet, at man jo ikke kan komme tilbage til før 1919, for man kan jo ikke kradse den jord tilbage? Tror Kristeligt Folkeparti ikke, at sagen i virkeligheden er den, at det, vi vil komme tilbage til, er tiden fra før 1536, før Reformationen, hvor kirken var en selvberørende og selvstyrende størrelse, der optrådte i et magtforhold til staten?

Kl. 16.05

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er blot en reaktion på hele diskussionen om, hvorvidt der ligger en synodal ordning implicit i det her forslag. Der synes jeg, det er ret åbenlyst ud fra debatten her i dag – og det vil jeg gerne spørge hr. Jann Sjørnsen om han kan bekræfte mig i – at den eneste mulighed for, at det her vil lede frem til en synodal ordning, var, hvis SF fik 90 mandater i Folketinget. Og mig bekendt kan Venstre i hvert fald føle sig ret sikker frem til næste valg, og jeg er også ret overbevist om, at Venstre kan føle sig ret sikker efter næste valg, på, at SF ikke har 90 mandater. Dermed vil det her forslag ikke føre frem til en synodal ordning. Kan hr. Jann Sjørnsen bekræfte mig i det?

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg kan i hvert fald bekræfte så meget som, at hvis SF fik de 90 mandater, fik vi nok en synodal folkekirke, for det har de jo arbejdet for.

Men jeg vil igen holde fast i, også i forhold til det, fru Birthe Rønn Hornbech var inde på tidligere, at det er overraskende for mig, at debatten kommer til at handle så meget om det den her gang i forhold til sidst. Jeg har lige slået det efter. Fru Birthe Rønn Hornbech var også sit partis ordfører i sidste folketingsdebat om det her beslutningsforslag fra Kristeligt Folkeparti. Ved den lejlighed var fru Birthe Rønn Hornbech overhovedet ikke inde på spørgsmålet om en synodal folkekirke.

Det blev ikke læst ud af det forslag, som blev fremsat dengang.

Det er derfor, jeg ret beset er dybt overrasket over den debat, vi har haft her i dag, og de motiver, som Kristeligt Folkeparti er blevet skudt i skoene.

Til hr. Jesper Langballes spørgsmål om, hvorvidt folkekirken skal være selvfinansierende: Man kan finde mange ordninger. Jeg vil sige, at helt overordnet og principielt er det vores opfattelse – hvis vi ser bort fra, hvordan man så finansierer de forskellige elementer i folkekirken, det, vi lægger op til i vores forslag her, hvor staten har nogle opgaver, som man godt kunne tænke sig videreført i en folkekirkelig ordning, men hvor man så ser på betalingsforholdet – at folkekirkens medlemmer sådan rent og purt skal betale for det, der er den folkekirkelige virksomhed, det, der vedrører forkyndelsen, og det, der har med det åndelige regimente at gøre, for at blive i Luthers to-regiments-lære, det er sådan set vores holdning, og at kirkeskatten burde være en form for medlemsbidrag, hvilket i øvrigt ikke er omfattet af skattestop og mange andre ting.

Så det er vores principielle holdning, men vi erkender jo blankt, og det står også i forslaget, at der stadig væk skal være, jf. grundlovens § 4, et forhold mellem stat og folkekirke.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Nu fortæller hr. Jann Sjørnsen Folketinget, at der ikke ligger en skjult synodal ordning, en fødsel af en synodal ordning, i forslaget, det er overhovedet ikke det, det går ud på. Det er alene et spørgsmål om at få redt de økonomiske tråde ud, altså at få fundet ud af, hvad det er, statens tilskud skal gå til i folkekirken.

Jeg forstår også, at hr. Jann Sjørnsen er helt enig i det princip, der er i øjeblikket, at staten økonomisk understøtter folkekirken. Men hvad skal pengene gå til? Det er det, hr. Jann Sjørnsen vil have nedsat en ret så stor kommission, der skal se på. En kommission bestående af masser af menighedsrådsmedlemmer, af repræsentanter for biskopperne, de kirkelige retninger, menneskerettighedsekspertes og mange flere. Hvis det nu bare er for at finde ud af, hvordan den økonomiske støtte til folkekirken skal være i fremtiden, så forstår jeg ikke, at hr. Jann Sjørnsen og Kristeligt Folkeparti ikke er tålmodige og venter på at se, hvad der kommer ud af regeringens udvalg med hensyn til et bloktilskud.

Det er, fordi hr. Jann Sjørnsen er så utålmodig og ikke vil vente på det, at man får den mistanke, at der ligger noget andet til grund for dette forslag. Det må der gøre, for hvis det blot var for at få redt de økonomiske tråde ud og den form, støtten skulle gives under, og det, støtten skulle gives til, så havde hr. Jann Sjørnsen været jublende glad over regeringens initiativ med at nedsætte et bloktilskudsudvalg, og så havde hr. Jann Sjørnsen set frem til det og ventet med at tage den debat til efterfølgende. Så der må være en anden hensigt med det her forslag. Det er min bedste overbevisning, for ellers ville det ikke være kommet på det her tidspunkt.

Kl. 16.10

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Jann Sjørnsen er overrasket over, at det nu har udviklet sig til en drøftelse om synodekirke mellem kirkeministeren, Venstres ordfører og Dansk Folkepartis ordfører, og deri er det, som om hr. Jann Sjørnsen lægger, at Venstre også skulle være blevet omvendt i forhold til sidst. Dertil må jeg svare: nej.

Men hr. Jann Sjørnsen har ret i, at det var en langt mere kedsommelig debat sidste gang. Der var også en anden minister. Der var et andet stort regeringsparti. Men vi er altså gået mere i dybden i vore indlæg i dag både kirkeministeren og Venstres ordfører og andre ordførere. Men der er ikke sket nogen ændringer; der er ikke sket nogen omvendelse.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Hr. Jann Sjørnsen svarede overhovedet ikke på mit spørgsmål, men på noget helt andet, og det synes jeg da faktisk er utroligt. Det kan godt være, at det er hr. Flemming Kofod-Svendsen, der for 3 år siden har skrevet den tekst, vi diskuterer, men jeg må gå ud fra, at hr. Jann Sjørnsen, når han fremsætter forslaget, har læst bemærkningerne til det.

Det tager jeg så alvorligt, at jeg diskuterer en detalje i det og vil stille hr. Jann Sjørnsen spørgsmål herom. Det fremgår her, at man vil tilbage til tilstanden fra før 1919, hvor folkekirken var selvfinansierende. Jeg går ud fra, at vi er enige om, at man ikke sådan kan købe folkekirkens jord tilbage og genindføre tiende. Så er det, jeg spørger hr. Jann Sjørnsen: Mon ikke snarere man vil komme tilbage til tilstanden før 1536, hvor

kirken var en selvstyrende og selvberørende magtfuld størrelse?

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Til det sidste spørgsmål: Jeg tror nu, uanset hvad man måtte ønske sig, at det er svært at komme tilbage til en tid, der var. Det er svært, når vi er i 2003, at nå tilbage til tiden engang i 1500-tallet, uanset hvor stærkt man kunne ønske sig det.

Så når vi foreslår, at der skal nedsættes en kommission, er det jo sådan set for at finde ud af, hvordan folkekirken kan blive selvfinansierende, som vi rigtigt nok siger det i bemærkningerne, og på hvilke vilkår, men sådan så vi altså får en model 2000-og-et-eller-andet og ikke en model 1536. Sådan er det.

Til fru Birthe Rønn Hornbech omkring omvendelsespørgsmålet: Jeg tror sådan set heller ikke, at Venstre har ændret holdning i forhold til det, der er blevet sagt. Man var ikke inde på spørgsmålet denne gang, men jeg konstaterede tidligere i debatten, at Dansk Folkeparti havde ændret holdning i forhold til, hvad man tilkendegav sidst, og det synes jeg sådan set er fair nok.

Det bliver efter hr. Jesper Langballes mening til, at jeg ikke vil diskutere vores forslag, men på det tidspunkt, hvor jeg tog ordet i forhold til hr. Jesper Langballe, var det jo for at finde ud af, hvad Dansk Folkeparti mente, og hvorfor man havde ændret holdning. Det synes jeg da sådan set var fair nok i forhold til den måde, debatterne foregår på i Folketinget.

Men jeg konstaterer bare, at det, der jo er sket siden dengang, er, at der er nogle partier, som er blevet endnu mere fasttømret i deres overbevisning om, at der overhovedet ikke må ske noget i vores folkekirke. Den skal være, som den var – stort set ingen forandringer. Det er o.k.

Sådan oplever jeg bare ikke græsset gro, for nu at bruge hr. Jesper Langballes ord, i de folkekirkelige sammenhænge, slet ikke. Jeg siger ikke, at vi skal have det helt vilde, men jeg oplever faktisk, at mange er indstillet på forandring, og det er faktisk det, vi lægger op til i vores forslag.

Når ministeren mener, at jeg er utålmodig, og at jeg bare kunne se på det udvalgsarbejde, der er igangsat under regeringens økonomiudvalg, jamen så har ministeren jo selv tidligere svaret på, hvorfor jeg ikke er tilfreds med det. Fordi vores forslag lægger op til, at der skal ses på flere temaer end det, som indgår i kommissoriet for

det udvalg, der er nedsat af regeringens økonomiudvalg. Det har ministeren sådan set selv givet svaret på i sin kommenter til Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Kirkeministeren (Tove Fergo):

Jeg kan ikke lade være andet end at bede om ordet igen. Det, der kaldte mig herop, var, at hr. Jann Sjursen sagde, at regeringspartierne ikke ønsker, at der skal ske noget, og at alt bare skal blive, som det er. Det tror jeg ikke hr. Jann Sjursen kan mene. Det må være sådan lidt med ryggen mod muren i en debat, når hr. Jann Sjursen kommer med sådan en udtalelse, for vi kan jo læse en kronik i Kristeligt Dagblad i dag, hvor en af landets biskopper synes, at der sker alt for meget på det kirkepolitiske område i folkekirken.

Kl. 16.15

Der er blevet fremsat et ret stort, omfattende lovforslag til en reform af menighedsrådsarbejdet, decentralisering, økonomiske rammebudgetter for menighedsrådene, mere folkestyre i folkekirken.

Så siger hr. Jann Sjursen endnu en gang, at det er et udvalg under regeringens økonomiudvalg, nej, det er ikke et udvalg under regeringens økonomiudvalg. Det er et udvalg, der er nedsat af kirkeministeren med forskellige repræsentanter, en biskop udpeget af biskopperne, formanden for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, formanden for Den Danske Provsteforening og nogle embedsmænd, der sidder og ser på, hvordan bloktilskudsmodellen kunne udmøntes.

Så jeg tror nok, at der sker noget på det her område, må jeg sige til hr. Jann Sjursen. Der sker måske endda så meget, at det kan være svært for i hvert fald en enkelt af biskopperne at kapere det. Det er det, han giver udtryk for i en kronik i Kristeligt Dagblad i dag.

Formanden:

Hr. Jann Sjursen – og mon ikke vi er så langt henne, at resten af debatten kan foregå i Kirkeudvalget?

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Det kan nok ikke afvises, formand.

Ret skal være ret, vil jeg sige til kirkeministeren. Selvfølgelig sker der noget. Det var nogle generelle betragtninger, som jeg gjorde mig før. Men det er tænkt lidt i forhold til de punkter, som vi tager op i vores beslutningsforslag om en kommissions nedsættelse. Der antager vi, at der skal tages flere temaer op end det, som fremgår af det udvalg, som ganske vist er nedsat af Kirkeministeriet, som ministeren også rettelig siger, men som så er blevet besluttet skulle nedsættes af regeringens økonomiudvalg. Så er vi vel enige om sagens gang.

Det, der er lidt forunderligt ved hele den debat, er, at udgangspunktet ikke er Kirkeministeriets beslutning, det er regeringens økonomiudvalg, der har besluttet det. Så meget tror jeg da, at jeg har ret, hvis jeg tænker tilbage på de papirer og de diskussioner, vi har haft fra Kirkeudvalgets side.

Så jeg vedkender mig, at jeg er enig med ministeren i, at der sker noget, men der skulle gerne ske noget på de områder, som vi har taget op i vores beslutningsforslag. Det er lige præcis der, forskellen er på den tålmodighed, ministerens udviser, og det, ministeren kalder min manglende tålmodighed. Men min manglende tålmodighed skyldes altså, at kommissoriet for det af Kirkeministeriet nedsatte udvalg er begrænset i forhold til de problemstillinger, som vi har ønsket at tage op.

Men jeg er enig i de for så vidt kloge ord, som formanden sagde for lidt siden, at resten af debatten måske med fordel kan foregå i Kirkeudvalget, og vi kan få stillet nogle spørgsmål til ministeren og så få svar på dem. Så jeg vil takke for debatten fra min side.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 22. april 2003 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den pågældende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.18
